

Overweging bij Deuteronomium 18, 15-20 en Marcus 1, 2

"In die tijd kwamen Jezus en zijn leerlingen in Kafarnaüm." Met die woorden begon het verhaal uit het evangelie van Marcus dat we zojuist hoorden. We zijn geneigd om snel verder te lezen, want het opwindende deel gaat nog volgen. Maar wacht even. Want om dit deel van het verhaal van Marcus te kunnen begrijpen, moeten we eigenlijk weten wat eraan vooraf ging. Sterker nog, we kunnen zijn verhaal eigenlijk alleen maar goed begrijpen binnen de context van de tijd en cultuur waarin Marcus en zijn gemeenschap leefde. Verhalen zijn wat dat betreft net rivieren. Ze hebben een bedding nodig. Zonder bedding is een rivier enkel een stroom water die zich over het land verdeelt en wegsijpelt in de bodem. *In die tijd kwamen Jezus en zijn leerlingen in Kafarnaüm.* In die tijd? In welke tijd?

Vorige week hoorde u – als u de kou buiten en ín de kerk getrotseerd had – de verzen die vooraf gaan aan dit verhaal. Daarin trok Jezus langs de oevers van het meer van Galilea, en kreeg zijn eerste volgelingen: vissers. In díe tijd was het dus. Jezus is nog maar net begonnen met zijn verkondiging, hij heeft nog maar een stuk of 4 leerlingen. Op sabbat gaat hij met hen naar de plaatselijke synagoge. Een traditioneel klein vissersdorp, ons kent ons. Zoals Dick Akerboom vorige week zei: je kunt het je zo voorstellen. Het meer, met op de achtergrond bergen en bossen. Vissers in kleine bootjes op het meer, anderen die aan de rand ervan hun netten zitten te mazen. Vrouwen met kleine kinderen op hun heup. Diezelfde mannen, vrouwen en kinderen ontmoeten elkaar zoals elke sabbat in de synagoge. Een vertrouwd clubje, plus 1. En als er volgens oude gewoonte na de lezingen wordt gevraagd of iemand nog iets wil zeggen, is het uitgerekend deze onbekende die opstaat.

Vanaf dat moment wordt de vertrouwde voortgang van de dienst in de synagoge grondig doorbroken. *"Want hij onderrichtte hen niet zoals de schriftgeleerden, maar als iemand die gezag bezit."* Wat betekent dat? Hadden de schriftgeleerden dan geen gezag? Natuurlijk wel, zij waren de geleerden, de autoriteiten. Zij bezaten een gezag dat was gebaseerd op traditie en hiërarchie. Maar Jezus had een heel ander soort van gezag. Hij sprak niet óver de Schriften, het leek alsof hij erín stond, alsof hij er deel van uitmaakte. Hij sprak op zo'n manier over de Torah dat de teksten gingen leven, en de mensen plotseling weer ervoeren: hé, dit gaat ook over mij! Dit zijn niet alleen maar mooie oude verhalen, maar dit gaat ook over mijn leven. *"Zij waren buiten zichzelf van verbazing."*

"Er bevond zich in hun synagoge juist een man die in de macht was van een onreine geest en luid begon te schreeuwen." Waar Jezus' preek zojuist het welbekende plaatje voor de dorpsbewoners van Kafarnaüm doorbroken heeft, worden nu wij opgeschrikt. Weg is de idylle van het pittoreske vissersdorpje aan het grote meer dat we ons zo goed konden voorstellen. Een man in de macht van een onreine geest, die tegen Jezus begint te schreeuwen. Jezus die de demon verordonneert te verdwijnen. Wat moeten wij daar nou mee? Demonen en geestenbezweerder, dat past niet in ons wetenschappelijke, rationele wereldbeeld. We zullen al gauw geneigd zijn om dit fragment in het hoekje "onzin" te scharen, oud bijgeloof waarvan we nu, God zij dank, verlost zijn.

Maar wat gebeurt er als we de termen "demon" en "onreine geest" even negeren, en ons richten op wat hij nu eigenlijk zegt? *"Jezus van Nazaret, wat hebt Gij met ons te maken? Ge zijt gekomen om ons in het verderf te storten."* Valt het u dan ook op dat wij, impliciet of expliciet, voortdurend iets soortgelijks zeggen? Iedere keer als ons handelen geleid wordt door het streven naar geld, macht of eigen gelijk: *Jezus van Nazaret, wat heb jij met mij te maken?* Iedere keer als we op het punt staan iets te doen wat een ander zal schaden, onze eigen wil door te duwen ten koste van een ander, en we de innerlijke stem die ons waarschuwt negeren: *Jezus van Nazaret, wat heb jij met mij te maken?* Wat dat betreft hebben we allemaal last van demonen. Het zijn de stemmen in ons die als eerste alarm slaan als we de boodschap van Jezus over het Koninkrijk Gods waarin alle mensen gelijkwaardig zijn, horen. Die helemaal geen vrijheid en verantwoordelijkheid voor allen wensen. Die blij zijn met de status-quo, waarin wij het over het algemeen toch best wel goed getroffen hebben. *"Ben je gekomen om ons in het verderf te storten?"*

Misschien had Jezus daar, in die synagoge, wel de tekst voor ogen die we tijdens de eerste lezing hoorden, waarin gerefereerd wordt aan het Joodse volk in de woestijn, dat uitroept *'Wij kunnen het stemgeluid van de Heer, onze God, en de aanblik van dit enorme vuur niet langer verdragen, dat overleven we niet.'* Niet alle kanten van ons zijn in staat, en bereid, om de radicale boodschap van Jezus te aanvaarden. Onze angstige kanten kunnen de aanblik van waar dat toe zou leiden, niet verdragen. Wij vrezen voor onze status, onze welvaart, ons ego. *Ben je gekomen om ons in het verderf te storten?*

Het volk van Israël zwierf 40 jaar door de woestijn voor ze het beloofde land bereikten. 40 jaar – in die tijd bijna een mensenleven. Een ook wij

ploegen voort door onze eigen woestijn, soms aarzelend vertrouwend op God, dan weer met dove oren voortgestuwd door 'demonen' van angst en ego. Maar we zijn uitgenodigd, elke dag opnieuw, om onze aandacht te richten op wat goed is. We zijn uitgenodigd om Gods Weg te gaan, met vallen en opstaan. Om op zoek te gaan naar wat Hij van ons vraagt. Want alleen al dat zoeken, zo hoorden we in het openingslied, leidt tot kracht en vreugde.